

Oversigt

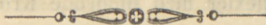
over det

Kongelige danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger

og

dets Medlemmers Arbejder

i Aaret 1842.

Af

Conferentsraad og Professor **H. C. Ørsted**,
Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, Selskabets Secretair.

Nr. 3.

Mödet den 4de Marts.

Professor *Schouw* forelæste Selskabet en af Botanikeren Hr. *Liebmann* meddeelt Skildring af det mejicanske tierra fria's Vegetation fra Omegnen af Tuzutlan ved Begyndelsen af Regntiden.

Fra Santa Maria de Tlepacojo, som ligger 20 Leguas Syd for Popantla i det mejicanske tierra caliente, behöver man blot at reise 8 Leguas i Vest op til Byen Tuzutlan for at passere gjennem det saakaldte tierra templada og henflytte sig til den Region, som Mejicanerne tillægge Navnet tierra fria. Naturforskeren kan ikke letteligen nogetsteds i kortere Tid blive Vidne til større Forskielligheder end de, han müder paa denne faa Timer varende Reise. Skiöndt St. Maria ligger 8 til 900 Fod over Havet og derfor er hævet over Regionen for Mosquitos og de övrige plagende Insekter, saa er dog Varmen om Dagen fra 25—30° R., og Vegetationen fremtræder med Tropenatures hele Fylde. — Derfra stiger man op ad Cordillere Kieden gjennem den tempererte Region; den smukke træagtige Bregne *Cyathea mexicana* viser, at man

ikke længer er i det hede Bælte; herlige Ege med glindsende immergrønne Blade danne Skovene, mange mindre Planter minde Botanikeren om nærbeslægtede europæiske Former, Bygninger opførte af Steen eller Planker træde istedetfor de lette Bambushytter. Stiger man høiere, saa træffer man *Liquidambar styraciflua*, den første Forkynder af *tierra fria*; Planteformerne blive nu med hvert Skridt mere lige vore nordiske, skiöndt ogsaa en Mængde eiendommelige Planter vise sig. Paa de omgivende Höider kneise de prægtige mejicanske Naaletræer, og Skrænterne prydes af blomstrende *Arbutus*- og *Vacciniums*-Arter, større og skiönere end vore, og af *Rhexia* med blodrøde Kroner. *Alnus jorullensis*, som meget ligner vor graae El, danner Hegn og ledsager den Reisende op paa Höisletten. Her forandrer Naturens Physiognomie sig pludseligt og man troer sig hensat i en mellemeuropæisk Egn. Luftens Klarhed er aflöst af Nordens mørke skyopfyldte Himmel; Taager hvile over Sletten og regntruende Skyer trække den hele Dag op og ned ad Biergsiderne. Medens i den hede Region de tætte, af Slyngplanter giennemvævede, Skove indtage det største Areal, og den af Indianerne dyrkede Jord indskrænker sig til smaae Pletter, hvor man efter at have afbrændt Skoven, saaer saameget Mais og Bönner som man netop behöver, samt til smaae Pisanghaver omkring Hytterne; saa seer man derimod i Höisletten, hvorhen man vender Öiet, kun veldyrkede Marker, hvor den lysgrønne Mais staaer i den frodigste Væxt med de violetblomstrende Bönner i Bunden af Ageren; dog forekommer her ogsaa Byg og Havre. — Paa de omhyggeligen opførte Steengierder voxer *Maguai* Planten, *Agave americana*, Höilandets Viinplante; ogsaa levende Gierder af *Mes-pilus pubescens* og flere Buske benyttes. En slet Sort Æbletræ og et Slags Kirsebærtræ, *Prunus Capuli*, hvis Frugt dog ei kan sammenlignes med vore, og frodigt blomstrende Rosenhækker forekomme omkring de solide i sydspansk Stil opførte Steenbygninger eller lunere Bielkehuse; en Art Pii af smuk Pyramideform plantes ved Kirkerne og give Byerne i Afstand et imposant Udseende. *Abricoser* og *Ferskener* groe som Blommetræer i vore Bänderhaver. En vigtig Næringsplante er *Sechium edule* af Græskarfamilien, en frodig Plante der i Aarets Löb leverer en gandske forbausende Masse Frugt; den snoer sig hen over Alt hvad der staaer den nær, ofte overdækker den aldeles Bygningerne og hænger ned paa den modsatte Side af Taget. Den vil uden tvivl kunne taale vort Klima

og blive en Velgierning for den fattige Landmand paa Grund af den store Mængde Føde, den leverer uden nogensomhelst Pleie. Jordbunden paa denne Höislette bestaaer af en let, lysguul, sandblandet Leer, som, naar ei længere Törke indtræffer, er i höi Grad frugtbar; dette Leerlag hviler paa en lös hvidguul Sandsteen. — Höisletten sönderrives af dybe Barrancas, og i Bunden af hver af disse flyder en Bæk eller Flod; her seer man at Syenit, Granit og Leerskifer ligge under hiine Jordlag. Over Höisletten hæver sig en, 2000 Fod höi Biergkam, Tepeyecuapa, hvis överste Deel bestaaer af Kalk. Middeltemperaturen i dette Höiland paa $20\frac{1}{2}^{\circ}$ N. Br. var i Mai Maaned 13° R. og hermed var Jordtemperaturen overensstemmende.

Skovvegetationen, som er aldeles forsvunden paa Höisletten, dannes paa Höiderne af Slægterne Pinus, Quercus og Alnus. Af den förste Slægt kan man i Nærheden af Tuzutlan samle 9 Arter, deriblandt 2 nye, hvoraf Forfatteren kalder den ene Pinus muricata, fremdeles P. Montezumæ, Teocote og den af C. Ehrenberg for faa Aar siden bekiendtgjorte Pinus Ayacahuite, hvis Stamme naaer til en Höide af 120 Fod og hvis Kogler have den forbausende Længde af 15—16 Tommer; Forf. troer at denne Art vil udholde vort Klima, da der paa dens Voxested i Vintermaanederne hyppigt falder Sne og Klimatet næsten bestandigt er raat og fugtigt; det er maaskee den harpixrigeste af alle Arter, Koglerne dryppe af en klar, vellugtende Terpentin. — Blandet med Naaletræerne forekomme 5 Arter af Eg. Ligesom i Naaleskovene i Almindelighed findes her kun faa Væxter, deriblandt en Afart af den i Europa saa almindelige Bregne Pteris aquilina; Enebærbuskens Plads indtages af Myrica jalapensis. Helianthemum glomeratum er baade Skov- og Hedeplante og træder istedetfor vore Lyng- eller Blaabærbuske; mellem disse Buske voxer frodigt Fragaria mexicana, der har en skuffende Lighed med vor Jordbærplante; desuden adskillige andre europæiske Former. Som Snyltevæxt paa Naaletræerne forekommer et Slags Mistelteen, Viscum vaginatum. En Mængde af vore almindelige europæiske Ukrudsplanter, deriblandt Nelden, Urtica urens, have fulgt Menneskene paa deres Vandring op til dette Höiland. Den Jord, som formedelst Ufrugtbarhed ligger ubenyttet, er bevoxet med lavt Krat af Eg, El, Myrica jalapensis, Helianthemum glomeratum og Pteris aquilina, og da der foruden disse findes yderst faa Planter, saa faae disse Egne Characteren af

vore Hedebakker. — I disse Heder findes den store Kanin, som paa dette Strøg afgiver Höilandets eneste Vildt; ogsaa paa Fugle er her en stor Fattigdom. Stiger man fra disse Heder ned i Barankerne, saa træffer man en langt frodigere Plantevæxt, men Vandene i Bunden af disse Kløfter have kun faa Planter (hvoriblandt den europæiske Lemna gibba), og slet ingen Alger.

Höiderne som hæve sig over Höisletten have, i det Hele taget, en meget eensformig Vegetation; dog fremtræder ogsaa her i Kløfterne en rigere Plantevæxt end paa Skrænterne; mellem Syenitblokke en blodrød Pitcarnia, Cereus flagelliformis, Pentstemon fruticosum, en ny udmærket Ziiirplante af Gesneriaceernes Familie med mørkerøde 2—3 Tommer lange rörformige Kroner, der danne ensidede Risper, to smukke Agave Arter, to nye Arter af Stachys med store hörirøde Kroner, Fuchsia arborea og flere.

Mödet den 18de Marts.

Selskabet var samlet i H. M. Kongens eget Palais og under Allerhöist-sammes Forsæde. Udkast til Selskabets Budget forelagdes og forhandlede.

I Löbet af indeværende Vinter har Selskabet modtaget følgende Skrifter:

Dove über die nichtperiodischen Aenderungen der Temperaturvertheilung.
2 Th. 1841.

Wiebeking Mémoire sur une nouvelle et très-avantageuse construction des chemins en fer.

— — Proposition pour un congrès scientifique composé d'ingénieurs et architectes Européens.

— — Übersicht der Länge und Kosten der merkwürdigsten Schiffarts Canäle in Frankreich und England.

Det Belgiske Instituts 3die Classes Priisopgaver.